

De kleuren van het leven

LORRAINE FOUCHET

*De kleuren
van het leven*

Vertaald uit het Frans
door Ghislaine van Drunen

Nieuw Amsterdam

Oorspronkelijke titel *Les Couleurs de la vie*

© 2017 Éditions Héloïse d'Ormesson

© 2018 Nederlandse vertaling Ghislaine van Drunen / Nieuw Amsterdam

Alle rechten voorbehouden

Omslagontwerp bij Barbara

Foto auteur © David Ignaszewski / Koboy

NUR 302

ISBN 978 90 468 2368 2

www.nieuwamsterdam.nl

Aan jullie die in mijn kolom Voor staan,
die mijn leven lichter maken op de mooie dagen,
en die er betekenis aan geven op de moeilijke dagen,
bedankt dat jullie er zijn

Aan Alberte, die op een dag besloot
om niet oud te worden

Aan mijn oma uit Antibes
en mijn tante uit Saint-Germain-en-Laye,
die waardig en met humor
oud werden

Ter nagedachtenis aan tante Nic

Aan mijn moeder, een dame van statuur

Île de Groix

Vandaag is een mooie dag, ik ben jarig. Ik vier mijn zesentwintigste verjaardag vanavond met Clovis en De Kat. Mijn haar is wortelrood en ik ben Bretonse, afkomstig uit Groix, geboren op een dag zo treurig als een huis zonder boekenkast, die van mijn moeders dood. Mijn ogen zijn lichtblauw, als het bloemblaadje van een hortensia dat in een boek te drogen is gelegd. Ik woon op dit eiland van acht bij vier kilometer, ik run er de Maison de la Presse met mijn vriend Clovis.

De Kat heeft geen snorharen en miauwt niet, het is de bijnaam van mijn grootmoeder van moeders kant, die mij heeft grootgebracht. Mijn vader ken ik niet, die is voor mijn geboorte met de noorderzon vertrokken. Mijn ouders hebben elkaar op de middelbare school ontmoet. Ze zaten op kostschool in Lorient. Mijn moeder Lénaïg kwam uit Groix, mijn vader van een ander eiland in de Morbihan waarvan ik de naam niet weet. Lénaïg ontkende de feiten, ze kwam aan en ging steeds wijdere kleren dragen. Haar vrienden en haar moeder raadden haar plagend aan om de *tchumpôt* voortaan te laten staan, dat lokale toetje vergeleken waarbij een Bretonse *kouïgn amann* bijna voor een verantwoorde maaltijd doorgaat. Ondanks alles hield ik stand: na acht maanden in een warm nest zette ik koers naar de buitenwereld en toen ging het mis. Ik meerde aan op een stormachtige dag, de reddingsboot kon niet varen, de helikopter heeft Lénaïg uiteindelijk meegenomen en ze overleefde de schok niet.

Ze is dood door mijn schuld. De Kat kwam me na de uitvaart van haar dochter in het ziekenhuis van Lorient halen. Ze heeft het zichzelf zo kwalijk genomen dat ze niet had geraden dat Lénaïg zwanger was. We hebben elkaar altijd gesteund. De Kat werkte als geriatrisch verpleegkundige en daarna in de palliatieve zorg. Nu is ze met pensioen, ze is vierenzeventig jaar. Het kost haar meer moeite om de helling langs de haven op te komen, naar het centrum van Groix, en zonder haar bril ziet ze niet scherp, maar ze voelt zich nog prima. Ze heeft me grootgebracht met het idee dat ik ‘U’ en ‘M’ was: Uniek en Magnifiek. Ik geloof haar niet, maar het is wel fijn om te horen.

De Kat heeft vanochtend de eerste boot naar de overkant genomen, naar het vasteland, om met een oud-collega te gaan lunchen. Ze komt vanavond terug. Ik ben al de hele ochtend onrustig. Ik ben prikkelbaar en over tijd. Ik ben mijn moeder niet, ik zal geen zwangerschap ontkennen. Voordat ik naar mijn werk ging, ben ik langs de apotheek gegaan om een test te halen. Hij zit nog in de verpakking.

De dag vliegt voorbij. Buiten de schoolvakanties om kennen we al onze klanten, we nemen de tijd om met ze te kletsen.

Als de zon ondergaat en we net de winkel hebben afgesloten, gaat mijn mobiel af. Het is De Kat. Ze klinkt anders dan anders. Ze zegt dat ze niet in Port-Louis is maar in Zwitserland, in Basel. Mijn hart slaat over, mijn lichaam breekt in duizend stukken. Ik weet wat haar aanwezigheid in die stad betekent. Ze houdt niet van chocola, ze skiet niet en ze heeft geen Zwitserse bankrekening. Ik trek wit weg, sta te trillen op mijn benen. Ze zegt dat ze van me houdt, dat ik het mooiste cadeau ben dat het leven haar heeft geschonken. Ik denk aan de test in zijn verpakking. Ik smeed haar op haar beslissing terug te komen, ik zal de boot en dan het vliegtuig nemen om bij haar te zijn en deze dwaasheid

tegen te houden. Ik wil het argument van de baby gebruiken, ook al heb ik de test nog niet gedaan. Ik open mijn mond om aan te kondigen dat ik misschien zwanger ben. De Kat is me voor. 'Het is mijn leven, schat. Ik wil je niet tot last zijn en ik wil ook niet dat de mensen zich me als een verzwakte oude vrouw zullen herinneren. Ik gooi liever elegant de handdoek in de ring. Iedereen moet op een dag het anker lichten. Ik hou van je. Je bent mijn U en M-kleindochter. Ik zal niet ver weg zijn.' En ze hangt op.

Ik schreeuw in mijn mobiel. Wel tien, twintig, dertig keer probeer ik haar te bereiken. Haar telefoon wordt niet meer opgenomen. Dit had een mooie avond moeten zijn. Het is de ergste dag van mijn leven.

Ik loop de tuin in, mijn blik strak gericht op de oceaan. Ik aai mijn kat Gwenadu, in het Bretons betekent dat 'zwart-wit'. Clovis staat zwijgend naast me. Tederheid bestaat niet meer, de toekomst ligt aan diggelen. Ik sluit me op in de blauwe badkamer. Ik haal de test uit de verpakking. Als ik er met De Kat over had kunnen praten, was ze dan op haar besluit teruggekomen? En ik, zal ik zonder haar kunnen leven? Ik ben driedubbel wees. Lénaïg en De Kat zijn weer bij elkaar. Mijn vader is verdwenen. Ik betwijfel of ik ooit een goede moeder zal zijn, aangezien ik de mijne heb vermoord.

Île de Groix

De volgende dag in de winkel doe ik alles op de automatische piloot. Onze openingstijden zijn afgestemd op de aankomst van de veerboot, die de kranten brengt. Normaal gesproken verdeel ik de bladen naar eigen inzicht, een vrolijke en liederlijke boel, in plaats van me aan de regels te houden. Het kan me nu niets meer schelen.

Ik lieg tegen iedereen, ik zou hun blikken, hun woorden vol medeleven niet verdragen. Dus verzin ik een verhaal. De Kat is verdronken, logisch, katachtigen hebben een hekel aan water. Ze heeft de boot genomen om vrienden op het vasteland op te zoeken. Ze werd onwel toen ze door het water liep, op het tijdstip dat mensen met honden en verliefde stelletjes het strand bevolken. Een reddingshond vond haar.

Het verhaal gaat rond, de geruchten doen de rest. Het schijnt dat mijn oma uit de verte leek op een gestrand hoopje algen, op een kater met een doorweekte vacht.

Ze wordt conform haar wensen in Lorient gecremeerd. Ik breng de urn terug naar Groix. Ik laat een mis voor haar opdragen. Heel het eiland verplaatst zich. Ik blijf stoïcijns, mijn hoofd losgezongen van mijn lichaam, mentaal onthoofd. Ik bal mijn vuisten, huil van verdriet en woede. Ik zet de urn bij in ons familiegraf op het kerkhof. De Kat voegt zich bij haar ouders, haar man en mijn moeder.

Hoe kon mijn grootmoeder me dit aandoen? Op mijn verjaardag nog wel. Ze was niet ziek, ze had nog mooie jaren in het vooruitzicht. Was onze band dan niet sterk genoeg om haar zin te geven om door te gaan? Als een mantra herhaal ik haar laatste woorden: 'Ik hou van je.' Het zal wel! 'Je bent mijn U en Mkleindochter.' Wat een giller! 'Ik zal niet ver weg zijn.' Wat een onzin!

Ik word overstelpt door verdriet. Woede houdt me overeind. Als ik vroeger het hek van de Maison de la Presse achter me sloot, bruipte de stilte van de verborgen woorden. Kranten vlogen uit hun displays, boeken sprongen uit hun dozen en de bladzijden van de tijdschriften sloegen als vanzelf om. De dood van De Kat heeft alle poëzie van de wereld weggevaagd. Hoe mooi en krachtig de oceaan ook is, ik ben boos op hem. Hij hield mijn moeder tegen toen ze moest bevallen en nu liet hij mijn oma aan boord gaan om te sterven.

Ik kan niet meer lezen, eten of slapen. Ik kruip in de armen van Clovis, ik verstijf zodra hij me streelt. Hij dringt niet aan. Iemand die in de steek is gelaten kan zichzelf niet meer laten gaan.

Clovis staat midden in de nacht op.

'Zullen we gaan vliegen?'

Voor het eerst sinds De Kat ertussenuit is geknepen, lach ik naar hem. Clovis denkt dat hij Orpheus is die zijn Eurydice is gaan halen in het dodenrijk, alleen zal hij niet de fout maken om achterom te kijken: we zullen samen naar boven komen en ik zal gered zijn. Onze liefde is een vanzelfsprekendheid. Hij is sterk, knap en stralend.

We kleden ons weer aan en lopen hand in hand naar de Parabout van Groix, een klimbos dat in dit seizoen gesloten is. Er zal geen geschreeuw van blije kinderen te horen zijn, geen sterke verhalen van pubers, geen muziek, geen pareltjes poëzie

en vitaliteit, alleen maar bomen, netten en nesten, verlaten door mensen en vogels.

We hebben elkaar daar tegen het einde van de puberteit in de Bijbelse zin van het woord leren kennen, tijdens de opening van de Parcabout. We kwamen allebei van een andere kant van het eiland: de ene uit Primetur, aan de oostkant, de ander uit Piwizi, aan de westkant.

We hebben het bos van Grao samen ontdekt. Onze vrienden haastten zich naar de netten, glipten door de schachten, hesen zich op armkracht omhoog, om verrukt met grote, lompe passen tussen de bomen door te lopen, de trampolines te testen, de apenbruggen, de doolhoven. Ik was geïnteresseerd in de Nid'île, ronde, vogelnestachtige constructies, die zachtjes op en neer wiegden tussen de Californische dennen waaraan ze waren opgehangen. Toeristen zouden binnenkort dicht bij de hemel slapen in deze kamers met een diameter van drie meter, hun blik naar de sterren gericht. Terwijl mijn vrienden zich vermaakten, klom ik in het hoogste nest, tien meter boven de grond, en ging ik op een rond matras liggen, met mijn hoofd achterover. Ik bleef daar een hele tijd liggen, totdat een stem me deed opschrikken. 'We moeten gaan, ik sta hier te blauwbekken.'

Het hoofd van Clovis stak door de opening van het nest.

'Ik wilde je niet storen, ik wachtte tot je wegging, maar ik begin het nu echt koud te krijgen.'

'Hield je me in de gaten?'

'Nee, ik had oortjes in, ik heb je niet naar boven horen gaan. Toen ik weg wilde gaan, zag ik je. Ik hoopte dat je niet lang zou blijven, dus ik heb gewacht...'

'Ik ben in slaap gevallen.'

We keken naar beneden. Er was niemand meer. De opening was voorbij. De Parcabout had zijn deuren gesloten. De nesten waren nog niet open voor publiek.

Er waren geen lakens, geen dekbedden, geen kussens. Alleen maar grote matrassen.

‘Shit, we zitten vast!’ mopperde Clovis.

De loopbrug die we hadden gebruikt, hing nu in de lucht. Het personeel had de toegang tot de nesten afgesloten voor de nacht. Ze hadden niet gedacht dat een jongen en een meisje zich er al hadden geïnstalleerd.

‘Wat een sukkel! Ik had je wakker moeten maken...’

Ik rilde. Clovis deed zijn jack uit en reikte hem aan.

‘Straks vries je nog dood!’ protesteerde ik terwijl ik er verlangend met een schuin oog naar keek.

‘Als wij niet naar beneden kunnen, kan de dood niet naar boven komen. We zijn buiten bereik,’ pareerde Clovis.

Ik barstte in lachen uit. Mijn oma en de ouders van Clovis zouden niet ongerust zijn. Het eiland was immers een rustige plek. We bleven regelmatig bij vrienden slapen of op het strand. Ik trok het jack aan, waarvan de mouwen tot over mijn handen reikten.

‘Ik ga springen,’ besloot Clovis.

‘Goed idee. Je breekt een been. Ik kan geen hulp halen vanaf hierboven. Dat schiet lekker op.’

De batterij van Clovis’ mobiel was leeg omdat hij naar muziek had geluisterd. Ik had mijn telefoon thuis laten liggen.

‘We zitten hier tot morgenochtend vast.’

‘Als een boot midden op de oceaan.’

‘Zonder eten of drinken en zonder wc.’

We doken het nest weer in om op te warmen. We gingen naast elkaar liggen en keken door de doorzichtige dakkoepel naar de lucht. Het nest schommelde tussen de bomen, gewiegd door de lichte bries. Ik pakte de arm van Clovis.

‘Kunnen we niet naar beneden vallen? Zijn ze wel goed vastgemaakt?’

‘Natuurlijk,’ beweerde Clovis, die geen idee had.

‘Wie heeft je dat verteld?’

‘Mijn vriend Pierre,’ loog hij.

Pierre, de zoon van Pat en Mimi van de Boutique de la mer, was iemand op wie je kon rekenen. Hij hoorde bij het vriendenclubje van Cédric, bijnaam Zwarte hond, de meester van de netten, de schepper van deze plek. Ik was gerustgesteld. Ik merkte dat Clovis rilde en voelde me schuldig omdat ik zijn jack had ingepikt. Ik liet hem van mijn schouders af glijden, ging dicht bij hem zitten en legde hem als een deken over ons heen. Omdat het jack niet breed genoeg was, kroop ik tegen Clovis aan. En we praatten om het ongemak te verbloemen dat deze nabijheid bij ons veroorzaakte.

‘Vogels kruipen ook tegen elkaar aan om het warm te hebben.’

‘Het lijkt wel een tipi.’

‘Of een iglo.’

‘Of een joert.’

‘Of een baarmoeder.’

Ik onderbrak mezelf met het schaamrood op de kaken toen ik besepte wat ik net had gezegd. Van honger en dorst sloegen onze hoofden op hol. De lust overviel ons. We omhelsden elkaar, raakten in elkaar verstrengeld, verloren, geliefd, opgewarmd. Midden in de nacht werden we wakker van een soort gejammer. Ik raakte in paniek.

‘Een wolf! Wat moeten we doen?’

‘Er zijn geen wolven in het bos van Grao. Op het hele eiland niet. Het is mijn hond, Cassiel. Hij heeft me vast overal gezocht.’

We stapten uit het nest, verwaaid, dicht tegen elkaar aan, met verkreukelde kleren, helemaal ‘verhutselselfruitseld’, zou De Kat hebben gezegd. Een golden retriever stond aan de voet van de den te blaffen.

‘Cassiel! Hier ben ik!’ schreeuwde Clovis. ‘Alles gaat goed. Lig. Braaf. Goed zo.’

De retriever ging onder het nest liggen, met zijn kop op zijn voorpoten.

Toen Pierre de volgende morgen de Parcabout opende, kon hij ons gelukkig bevrijden, waarvoor we hem bijzonder dankbaar waren. Sinds die dag slapen we samen.

We komen midden in de nacht in het park aan. Clovis zet de auto stil op de verlaten parkeerplaats. Deze keer hebben we dekens bij ons, zijn onze telefoons opgeladen en dragen we meerdere lagen kleding. Het probleem is dat het heeft geregend: de netten zijn kletsnat, de nesten uitgekleeft, hun bouwstructuur ontbloot, zoals de rompen van gestrande schepen, skeletten van prehistorische vogels. Er is geen magie in het spel vannacht. Onze lichamen zullen niet in elkaar verstrengelen.

‘Je hebt tijd nodig,’ zegt Clovis, en hij drukt me tegen zich aan. ‘Normaal gesproken rouwen we om de doden die wilden blijven leven, of die uit wanhoop zelfmoord pleegden. Je grootmoeder was niet ziek of depressief, ze heeft uit vrije wil gehandeld. Ze heeft haar leven lang voor anderen en voor jou gezorgd. Ze vond je sterk genoeg om haar besluit te dragen.’

‘Ze heeft zich vergist,’ zeg ik terwijl ik mijn gezicht verstop in zijn ruwe jack.

De daaropvolgende dagen werk ik mechanisch, bied klanten alle mogelijke kranten- en tijdschriftentitels aan. Elke dag, voor de opening, noteer ik met Clovis alle verkopen van de vorige dag, daarna nemen we de pakketten in ontvangst die met de eerste veerboot worden geleverd. Maar als een eilander troostend beweert dat ‘het toch wel een mooie dood is, in het water

in plaats van in het ziekenhuis met een infuus in je arm', laat ik de stapel *Ouest-France* en *Télégramme* vallen en vlucht het magazijn in. Met tranen in mijn ogen struikel ik over een boek en laat me versuft op een stoel zakken. *De Veroveraars*, van André Malraux. Ik open het op goed geluk en stuit op de zin: 'Een leven is niets waard, maar niets is een leven waard.'

Bij het lezen van deze woorden neem ik een besluit. Ik ben jong, ik heb mijn leven voor me, maar ik moet het begrijpen, er het mijne van weten. Me een voorstelling kunnen maken van wat De Kat heeft durven afwijzen, of van datgene waarvoor ze het lef niet had om te leven, het is maar hoe je het bekijkt. Ik moet weten of elke ochtend een vrije keuze is of, het tegenovergestelde, een lot dat ons is opgelegd. En of, '*nom de tui*', zoals mijn grootmoeder zei, het de moeite waard is om oud te worden. In Groix zeggen we dat we een 'rommelmakend verlangen' hebben naar de dingen waar we van houden. De Kat had geen rommelmakend verlangen meer naar de toekomst. En ik heb geen verlangen meer naar het heden.

Mijn jeugd vriendin Cathy heeft het eiland verlaten om bemanningslid en kok te worden op een van die elegante zeilboten die aanmeren in de havens aan de Middellandse Zee. Zij kan me vast raad geven. Ze wilde naar de uitvaart van De Kat komen, maar ik heb haar ervan weerhouden. 'Ik wil deze zwarte dag vergeten, ik heb liever dat je er niet bij betrokken bent. Als je me je vriendschap wilt bewijzen, blijf dan op zee.' Cathy gehoorzaamde. Mijn duimen dansen op het scherm van mijn mobiele telefoon. 'Help! Ik voel me als een zee-oor die door een kok wordt gemarteld. Ik moet voor een maand weg uit Groix om bij ouderen te gaan werken. Kun je me helpen?'

Cathy laat me nooit in de steek. Een half uur later antwoordt ze: 'De moeder van de eigenaar van de zeilboot waarop ik vaar woont in De Cirkel, een luxe verzorgingsflat voor welgestelde

senioren, in Antibes. Een van haar vriendinnen, mevrouw de Kerjeant, zoekt een gezelschapsdame voor een maand, de hare heeft haar been gebroken. We hebben net haar zoon gebeld om een afspraak voor je te regelen. Je kunt in de studio verblijven die ik als thuisbasis gebruik tussen twee inschepingen. Ik zal de bewaker op de hoogte brengen.'

Schot in de roos. De Cirkel, het lijkt wel de naam van een criminele organisatie in James Bond. Deze dame heeft een Bretonse naam, het zal bekend terrein zijn.

Clovis zal het niet leuk vinden, maar ik heb behoefte aan een andere omgeving, aan mensen die geen weet hebben van mijn rouw. Anders kruip ik straks nog als een patella in mijn schulp en droog ik ter plekke uit. Ik zal verbitterd raken, hij zal ongelukkig zijn, we zullen uit elkaar gaan.

'Ik moet weg,' kondig ik aan. 'Mijn grootmoeder was nergens bang voor, toch schrok ze terug voor wat alle ouderen, zelfs de meest angstige, moedig ondergaan. Ik wil het begrijpen.'

'Kom je terug?'

'Zodra ik mijn antwoord heb.'

De vraag houdt me bezig: een jongere die zelfmoord pleegt, dat is afschuwelijk. Een kind, dat is een marteling. Een volwassene, dat is verschrikkelijk. Maar een vrouw van vierenzeventig zou wijsheid en kennis moeten hebben verworven en zich niet naar haar dood haasten!

'Ga maar, mijn lief.'

Hij zegt het simpel en opent zijn armen voor me. Ik vlieg erin, duik in de geborgenheid van dit lichaam waarvan ik alle krochten en omwentelingen ken. Daarna maak ik me los uit zijn omhelzing.

'Ik vertrek morgen. Gaat het wel lukken, in je eentje?'

'Het is geen hoogseizoen, ik red me wel. En ik zal op je wachten. Ik zal iedere avond naar de haven gaan om op de laatste boot

te wachten. Op een dag zit jij erop. Bovendien ben ik niet alleen, ik heb Cassiel en Gwenadu.’

Op het grote display met notitieboekjes kiest hij een indigo-blauwe met een ringband en reikt me die aan.

‘Maak twee kolommen, “Voor” en “Tegen”. Ik wed dat het leven wint.’

Ik verdien zijn liefde niet. De Kat hield niet genoeg van me om te blijven. Mijn vader en Lénaïg ook niet. Ik breng ongeluk zoals die zeelieden vroeger, die geen enkele bemanning aan boord wilden omdat ze stormen aantrokken. Ik heb Clovis niet alles verteld. Het moment is nog niet daar.

De volgende ochtend neem ik de eerste boot. Ik koop een enkele reis, niet een *ik-ga-ik-kom* zoals de oudjes zeggen. Clovis brengt me niet weg, hij is bezig met de dagelijkse inventaris. De scheepshoorn klinkt, je hoort hem overal op het eiland. Hij zal tot op de minuut weten wanneer ik wegga zonder op zijn horloge te hoeven kijken. Deze tijd van het jaar zijn er weinig toeristen. De eilanders kijken me onderzoekend aan. Ze weten dat ik bij mijn kranten zou moeten zijn in plaats van de oversteek te maken.

‘Ga je even een frisse neus halen, Co?’

De zinnen eindigen hier met ‘Co’. Het betekent compagnon, vriend, medeplichtige.

‘Je zult je *omie* wel missen...’

‘Je zult wel slecht slapen, Co. Dat had ik ook, toen mijn man is heengegaan.’

Ik antwoord automatisch op hun steunbetuigingen. Ik ben niet meer U & M, ik ben S & W; Stom en Woedend. Ik sta op het punt te ontdekken wie het goed en wie het fout heeft, De Kat of degenen die het roer niet loslaten. Wie wil weten of vissen gelukkig zijn, duikt in het water en zwemt met ze mee.

Épernay, vierendertig jaar geleden

Het kind is zes jaar. De bel gaat en hij komt de school uit, meegesleurd door zijn klasgenoten. Zijn rugzak stuitert tegen zijn onderrug, hij rent, vrolijk, op zoek naar zijn mama. Ze zal voor hem haar prachtige lach hebben, ze zal hem een pain au chocolat geven, ze zullen al babbelend naar huis wandelen, ze zullen met z'n tweeën avondeten, zijn papa zal laat thuiskomen. Zijn papa heeft het altijd druk, die heeft geen tijd om te spelen. Hij is een zakenman. Toen ze in Afrika woonden, was het ook al zo. Ze moesten halsoverkop weg omdat de regering omver was geworpen. Ze zijn gevlucht, hebben alles verloren, alles achtergelaten, het huis, het geld, en zelfs de rode cockerspaniël Dingue. Ze zijn in Épernay gestrand, de stad waar zijn mama is opgegroeid.

Het kind heeft zich moeten aanpassen, hij heeft nieuwe vriendjes gemaakt en zijn schoolachterstand ingehaald, hij heeft sokken leren aantrekken, schoenen, lange broeken en truien. Hij droomt van Dingue. Hij hoort zijn gefef, rent naar buiten, maar het is een andere hond die blaft. Zijn papa, boos, schreeuwde gisteravond naar hem: 'Schei uit met dat beest, de rebellen hebben hem om zeep geholpen. Sla de bladzijde om, vergeet die flauwekul, wees een man!' Welke bladzijde? In welk boek?

'Papa zegt dat de rebellen Dingue om zeep hebben geholpen. Wat betekent dat?' vroeg hij aan zijn mama.

'Ze hebben hem zeepbelletjes gegeven, gekieteld.'

Hij hoopte maar dat ze hem ook brokjes en vers water hadden gegeven.

Zijn mama is er nog steeds niet. Normaal gesproken is ze op tijd. Dus gaat hij zitten en wacht, terwijl hij de straat in de gaten houdt. Hij laat de tijd bubbelen, zoals ze vaak zegt sinds ze in de Champagnestreek zijn aangekomen. Zijn maag knort, hij heeft zin in zijn vieruurtje. Eindelijk ziet hij haar in de verte.

‘Mijn mama is er!’ roept hij naar de juf die pleindienst heeft, en hij gaat ervandoor zonder haar reactie af te wachten.

Hij rent op de blauwe jurk af die ze vast vandaag heeft gekocht. Hij nadert met zijn ogen dicht, het risico bezorgt hem een heerlijke rilling. Hij botst tegen de blauwe jurk aan, bereidt zich erop voor zijn moeder voor de vorm te horen protesteren: ‘Ben je mal!’ Ja, net zo mal als zijn hond. Vanavond gaan ze gekleurde gnocchi eten, een film van de komiek Louis de Funès kijken, die hij zal nadoen door ‘maaaaa biiiiche’ te zeggen, zoals hij altijd doet.

‘Ben je gek! Kijk waar je loopt!’

Hij doet zijn ogen weer open. De blauwe jurk heeft niet de stem van zijn moeder. Het is een onbekende met hetzelfde figuur. Boos duwt ze hem weg. Hij zet een stap naar achteren, rent terug naar school, maar de juf heeft de deur al dichtgedaan. Nu is hij buitengesloten.

Hij woont niet ver, kent de weg uit zijn hoofd. Hij besluit naar huis te lopen. Hij komt langs de bakker. Jammer, geen geld. Rammelend van de honger komt hij bij zijn huis aan. De auto van mama staat er. Die van papa ook, wat niet vaak voorkomt op dit tijdstip. Het is stil.

‘Mama, ik ben het!’

Ze horen het niet. Ze maken veel ruzie de laatste tijd. Afgelopen nacht praatten ze luid. Zijn papa is jaloers want zijn mama heeft een vriend, het kind begrijpt het probleem niet. Hij heeft